

Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc: Đưa Việt Nam thực sự là điểm đến của đổi mới sáng tạo

Nếu không mạnh dạn đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, chúng ta sẽ bị mắc kẹt trong chính cái hố năng suất thấp, giá trị gia tăng thấp, và bẫy thu nhập trung bình của chính chúng ta. Thủ tướng mong Trung tâm NIC trở thành mô hình tiên phong trong thúc đẩy đổi mới sáng tạo của Việt Nam, Triển lãm VIIIE sẽ là sự kiện quốc tế tiêu biểu hằng năm về đổi mới sáng tạo Việt Nam...

Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc thăm các gian hàng tại Triển lãm quốc tế đổi mới sáng tạo Việt Nam 2021. - Ảnh: VGP/Quang Hiếu

Sáng nay, 9/1, tại khu công nghệ cao Hòa Lạc, Hà Nội, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã dự lễ khởi công Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia (NIC) và khai trương Triển lãm quốc tế đổi mới sáng tạo Việt Nam 2021 (Vietnam International Innovation Expo 2021 - VIIIE 2021).

Đổi mới sáng tạo là chìa khóa thành công

Phát biểu tại buổi lễ, Thủ tướng nhấn mạnh, trong 20 năm trở lại đây, thực tế đã chứng minh đổi mới sáng tạo có vai trò động lực quan trọng đối với tăng năng suất, hiệu quả, tăng trưởng và năng lực cạnh tranh quốc gia trong dài hạn. Vì lẽ này, đổi mới sáng tạo đã trở thành “chìa khóa thành công” và một trong những “lợi khí” quan trọng nhất trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của hầu hết các quốc gia và vùng lãnh thổ.

Thủ tướng khẳng định, Đảng và Nhà nước ta cũng đã sớm nhận ra vai trò quyết định của đổi mới sáng tạo trong đổi mới mô hình tăng trưởng, thiết lập nền tảng cho tăng trưởng cao – bền vững và tạo việc làm có chất lượng. Bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, với tốc

độ thay đổi nhanh chóng của các nền tảng công nghệ số, kết nối vạn vật, dữ liệu lớn, tự động hóa và trí tuệ nhân tạo, buộc chúng ta phải thích nghi và hành động mạnh mẽ.

Nói về tình hình đất nước, Thủ tướng cho biết, nước ta được cộng đồng quốc tế vinh danh là một nền kinh tế năng động, tăng trưởng nhanh tại châu Á với GDP tăng trung bình 6,3% trong 10 năm qua. Năm 2020, chúng ta là một trong 16 nền kinh tế mới nổi thành công nhất, đã thực hiện thắng lợi mục tiêu kép, đẩy lùi dịch bệnh và duy trì được mức tăng trưởng dương (+2,91%), nằm trong nhóm quốc gia có tốc độ tăng trưởng cao nhất thế giới.

Quan trọng nhất là uy tín và ảnh hưởng của Việt Nam ngày một gia tăng trên trường quốc tế, đời sống vật chất và tinh thần của người dân phong phú, khá giả hơn kể cả vùng nông thôn, miền núi và hải đảo...

Những kết quả trên cho thấy một triển vọng kinh tế rất tươi sáng phía trước; niềm tin xã hội, niềm tin thị trường, đặc biệt là niềm tin của các nhà đầu tư trong nước và quốc tế về sự phục hồi kinh tế của Việt Nam đang gia tăng mạnh mẽ.

Thủ tướng và các đại biểu nhấn nút khởi công xây dựng Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia và khai mạc Triển lãm quốc tế đổi mới sáng tạo Việt Nam 2021. - Ảnh: VGP/Đình Nam

Dự thảo Báo cáo Chính trị trình Đại hội đại biểu toàn quốc Đảng lần thứ XIII đặt ra mục tiêu phát triển của Việt Nam là: “Đến năm 2030, kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng: Là nước đang phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; Đến năm 2045, kỷ niệm 100 năm thành lập Nước: Trở thành nước phát triển, thu nhập cao”. Thủ tướng chia sẻ, đây là khát vọng, là điểm tầm nhìn chung cho cả dân tộc vươn lên. Và trên con đường tới đích, vẫn còn rất nhiều chông gai, thách thức, tiềm ẩn những nguy cơ của “bẫy thu nhập trung bình” và tụt hậu. “Ta tiến, nhưng thế giới chắc chắn không chờ chúng ta. Và vì thế phải đổi mới sáng tạo, phải có khát vọng về một Việt Nam hùng cường thành hiện thực mạnh mẽ hơn”.

Theo Thủ tướng, để thực hiện mục tiêu, khát vọng trên chúng ta phải dựa vào tri thức, khoa học công nghệ, và đặc biệt là đổi mới sáng tạo, đây là yếu tố nội sinh quan trọng của tăng trưởng. Chính công nghệ mới cùng với nguồn nhân lực phù hợp (có khả năng sử dụng, kiểm soát và sáng tạo công nghệ mới) là yếu tố quyết định cho tăng trưởng trong dài hạn, là chìa khóa để chúng ta đột phá trong phát triển, thoát khỏi bẫy thu nhập trung bình.

Thực tiễn đã cho thấy nhiều nước giàu tài nguyên, nhưng không thể tăng trưởng nhanh và bền vững, ngược lại có nước có rất ít tài nguyên nhưng vẫn đạt được tăng trưởng kinh tế cao. Yếu tố quan trọng tạo nên sự khác biệt đó chính là con người và công nghệ. Chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu của Việt Nam những năm gần đây được cải thiện liên tục, tăng 10 bậc từ năm 2015, đứng thứ 42/131 quốc gia, vùng lãnh thổ; đứng đầu nhóm 29 quốc gia, nền kinh tế cùng mức thu nhập. Đây là nền tảng quan trọng, là bệ phóng cho sắp tới.

Mô hình tiên phong thúc đẩy đổi mới sáng tạo của Việt Nam

Trong thời gian tới đây, cả nước ta (khu vực Nhà nước và khu vực tư nhân) cần nhận thức đúng tầm quan trọng của đầu tư cho KHCN và ưu tiên chi cho KHCN một cách tương xứng hơn, hiệu quả hơn.

Lý giải điều này, Thủ tướng cho biết, vì tỷ lệ chi cho KHCN của Việt Nam, cả khu vực Nhà nước và tư nhân chỉ khoảng 0,44% GDP, mức rất thấp nhiều so với mức bình quân của thế giới là 2,23% GDP. Việt Nam đang tụt hậu về mức độ sẵn sàng công nghệ, về đổi mới sáng tạo và về năng suất lao động so với một số nước ở châu Á như Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan, Malaysia và Singapore. Vì chúng ta chưa thực sự có những chính sách tốt, cơ chế tốt, hoặc những bài toán hay, đúng tầm để kích thích sáng tạo và sự cống hiến của đông đảo các nhà khoa học và chuyên gia. Hành lang pháp lý và cơ chế chính sách còn thiếu đồng bộ, chưa thực sự tạo động lực cho phát triển và ứng dụng khoa học công nghệ.

Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc thăm các gian hàng tại Triển lãm quốc tế đổi mới sáng tạo Việt Nam 2021. - Ảnh: VGP/Quang Hiếu

Vì rất ít doanh nghiệp Việt Nam quan tâm đầu tư cho nghiên cứu và phát triển (R&D), đổi mới sáng tạo, chuyển giao, ứng dụng công nghệ tiên tiến, ý tưởng mới vào sản xuất, kinh

doanh. Và cũng vì năng lực nghiên cứu khoa học ứng dụng - khoa học phục vụ cuộc sống, công nghệ và đổi mới sáng tạo của chúng ta còn hạn chế và hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia còn non trẻ, manh mún.

Thủ tướng cảnh báo, nếu không mạnh dạn đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, chúng ta sẽ bị mắc kẹt trong chính cái hố năng suất thấp, giá trị gia tăng thấp, và bẫy thu nhập trung bình của chính chúng ta. Do vậy, Thủ tướng hoan nghênh và đánh giá cao sự quyết tâm, nỗ lực của Bộ Kế hoạch và Đầu tư tổ chức Triển lãm quốc tế Đổi mới sáng tạo Việt Nam, hành động thiết thực triển khai Nghị quyết 52-NQ/TW của Trung ương nhanh chóng đi vào thực tế, thúc đẩy vai trò trung tâm của doanh nghiệp trong hệ sinh thái đổi mới sáng tạo, thể hiện rõ mong muốn Việt Nam là điểm đến của đổi mới sáng tạo trong khu vực. Thủ tướng đánh giá, triển lãm được tổ chức lần đầu tiên nhưng đã quy tụ được đông đảo các thành phần (với 156 gian hàng của 113 doanh nghiệp trong nước, 22 doanh nghiệp FDI, 21 viện, trường). Chất lượng và sự phong phú của các sản phẩm sáng tạo cho thấy tiềm năng lớn của các tổ chức, doanh nghiệp, và các nhà sáng chế Việt Nam. “Tôi mong muốn Triển lãm sẽ là sự kiện quốc tế tiêu biểu hàng năm về đổi mới sáng tạo Việt Nam, góp phần thúc đẩy kết nối sâu rộng các chủ thể của hệ sinh thái và mở rộng các liên kết, hợp tác với các đối tác quốc tế”.

Thủ tướng hoan nghênh đề xuất của một số bộ, ngành về việc báo cáo Thủ tướng lấy ngày 10/1 hàng năm là Ngày Đổi mới sáng tạo quốc gia.

“Cũng trong khuôn khổ này, hôm nay chúng ta khởi công Dự án cơ sở Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia, với biểu tượng đại bàng cất cánh bay lên, nơi đây sẽ tạo ra những điều kiện lý tưởng về môi trường thể chế pháp luật, thử nghiệm chính sách mới, điều kiện hạ tầng, môi trường làm việc đặc biệt thuận lợi để thúc đẩy hệ sinh thái đổi mới sáng tạo của Việt Nam phát triển và vươn mình ra thế giới”, Thủ tướng nói. “Tôi mong rằng trong thời gian tới các bộ, ngành thành phố Hà Nội và các đối tác quốc tế tiếp tục phối hợp hỗ trợ để phát triển Trung tâm đổi mới sáng tạo quốc gia đi vào hoạt động và vận hành hiệu quả trở thành mô hình tiên phong trong thúc đẩy đổi mới sáng tạo của Việt Nam”.

Nhận dịp này, Thủ tướng đề nghị các Bộ ngành, các cơ quan hoạch định chính sách và Trung tâm đổi mới sáng tạo quốc gia một số công việc. Đó là nghiên cứu đề xuất chính sách, thể chế, khuyến khích và thúc đẩy đổi mới sáng tạo trong khu vực doanh nghiệp, nhất là lĩnh vực khởi nghiệp sáng tạo.

Phát huy vai trò của các trường đại học, viện nghiên cứu trong việc tăng cường nền tảng vốn con người cho đổi mới sáng tạo, gắn liền các hoạt động nghiên cứu ứng dụng với nhu cầu doanh nghiệp, nhu cầu của nền kinh tế. Thúc đẩy liên kết các mạng lưới đổi mới sáng tạo trong và ngoài nước, trên cơ sở phát huy vai trò quan trọng của Trung tâm đổi mới sáng tạo quốc gia.

Tập trung hỗ trợ phát triển sản phẩm quốc gia dựa vào công nghệ mới, công nghệ cao, hình thành các ngành nghề mới và các sản phẩm mới, giá trị gia tăng cao, nhất là lĩnh vực mà Việt Nam có thế mạnh như nông nghiệp, công nghiệp chế biến chế tạo, công nghệ thông tin,...

Việc tổ chức Triển lãm quốc tế Đổi mới sáng tạo Việt Nam và khởi công Dự án cơ sở Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia tiếp tục thể hiện cam kết của Chính phủ đồng hành cùng với

doanh nghiệp, cá nhân đổi mới sáng tạo. Thủ tướng chúc Triển lãm quốc tế Đổi mới sáng tạo Việt Nam 2021 thành công tốt đẹp và phát triển hơn sau mỗi năm, để góp phần đưa Việt Nam thực sự là điểm đến của đổi mới sáng tạo trong kỷ nguyên cách mạng công nghiệp 4.0.

Nguồn: Bộ Khoa học và Công nghệ (MOST)